

КУЛТУРА КЊИГЕ

СИЛА ПОЛИТИКЕ VS ЛЕПОТА КЊИЖЕВНОСТИ

НЕМАМО ВЕЛИКОГ ПИСЦА КОЈИ СЕ НИЈЕ МЕШАО У ПОЛИТИЧКИ ЖИВОТ СРБИЈЕ!

Представљена књига др Зорана Аврамовића *Књижевници и ђолићка у српској култури 1804–2014 – Леја душа и Јанусово лице ђолићке* (издање *Православне речи*)

Пише
**МИЛА
МИЛОСАВЉЕВИЋ**

ФОТО: МИЛАН ТИМОТИЋ

У српској култури утемељена је традиција блиске везе књижевника (књижевности) и политике почетком XIX века. Са стварањем српске државности, књижевници су се уплitalи у политичке ствари друштва. Да ли су то чинили као функционери политичких странака, државни чиновници или као слободни мислиоци о јавним проблемима друштва и државе, није од већег сазнајног значаја, рекао је др Зоран Аврамовић на представљању своје нове књиге *Књижевници и ђолићка у српској култури 1804–2014 – Леја душа и Јанусово лице ђолићке* (издање *Православне речи* из Новог Сада).

Овој изузетно посећеној промоцији новог и комплексног дела познатог социолога, аутора неколико значајних књига из области друштвених наука и теорије културе, одржаној прошлог уторка у препуној сали Дома војске у Београду, присуствовале су бројне угледне личности – припадници шире друштвене, верске, културне и политичке сцене, међу којима и патријарх српски Иринеј, вла-

„ОВО НИЈЕ САМО НАУЧНО УТЕМЕЉЕНО ШТИВО О РАЗМИРИЦАМА ПОЛИТИКЕ И КЊИЖЕВНОСТИ ВЕЋ И ПРОПИТИВАЊЕ КОЛИКО СЕ, КАД И КАКО, ТАЈ ОДНОС УТКАО У ИСТОРИЈУ СРПСКОГ НАРОДА... РАЗЛИЧИТА СХВАТАЊА НАЦИОНАЛНОГ И ДРЖАВНОГ ПИТАЊА ДАНАС СУ НАЈДУБЉА РАЗМИРИЦА НАШЕ ПОЛИТИКЕ, КУЛТУРЕ И КЊИЖЕВНОСТИ“

Гојко Ђого

дика бачки Иринеј, министар културе и информисања Владан Вукосављевић...

Поред аутора, говорили су и академици Љубодрог Димић и Гојко Ђого, проф. др Драган Симеуновић и књижевни критичар Желидраг Никчевић.

Зоран Аврамовић је напоменуо да је књигу написао потакнут чињеницом да је однос између државе, политике, друштва и књижевника (књижевности), упркос обиљу разноликог искуства, те преплитања ове две друштвене делатности и њених актера остао недовољно расветљен у науци о књижевности, као и у социологији књижевности.

„То није предмет личних судбина нити игра духа и власти већ један друштвени однос који је током историје стварао одређене последице у животу појединаца, група и народа. Нема културе која не познаје овај однос. Српска култура је, међутим, по политичком ангажовању књижевника, особена у европском оквиру. Током два века било је сукоба и сарадње између књижевника или група књижевника око политичких вредности које су бранили или оспоравали“, рекао је Аврамовић, нагласивши да „ми готово немамо великог писца који се није мешао у политички живот Србије“, и да је то једна карактеристика српске културе коју тешко да

Пред читаоцима је „прва систематизована књига на тему односа књижевности и политике из које се може много тога учити и разумети“: **Књижевници и политика у српској култури 1804–2014**

ћемо наћи у другим друштвима. „Наша књижевност је специфична и особна. Верујем да ће ова књига бити пут ка нашем националном и нашем културном отрежењу“, напоменуо је Аврамовић.

Говорећи о теми којом се аутор ове књиге бави, политиколог проф. др Драган Симеуновић је рекао да се и политика и књижевност боре за људску душу и теже томе да једна другу освоје. Политика силом, а књижевност лепотом. „Оне су на истом задатку, али их тај задатак доводи у стање сукоба, колико и сарадње“, навео је Симеуновић. „Ова књига управо о томе гово-

ри и она шаље поруку о вечитости борбе између књижевности и политике. Ово је, заправо, прва систематизована књига на тему односа књижевности и политике из које се може много тога учити и разумети.“

Према мишљењу академика и историчара Љубодрага Димића, ово дело проговара о широком тематском кругу питања у којима се могу сагледати друштвене, политичке и идеолошке супротности. Оно отвара и питања о односу слободе и стваралаштва, појединца и колектива, суочава наслеђено и модерно, јавно и приватно, уметничко и политичко, стварно и фиктивно.

Песник и академик Гојко Ђого сматра да је однос српских књижевника и политике неисцрпна тема. „Ово није само научно утемељено штиво о разлицима политике и књижевности већ и пропитивање колико се, кад и како тај однос уткао у историју српског народа“, рекао је Ђого представљајући Аврамовићеву монографију и додао да „различита схватања националног и државног питања данас су најдубља разлика наше политике, културе и књижевности“.

Књижевни критичар Желидраг Никчевића каже да је реч о по много чему изузетној књизи у нашој култури и књижевности, јединственом интелектуалном подухвату за који претпоставља да ће у нашој јавности имати разноврсни одјек. Пре свега зато што Зоран Аврамовић у овој књизи обрађује и осветљава веома деликатну тематску област. „Додир, прожимање, конфликт књижевног и политичког ангажмана је оно о чему се код нас много говорило и много говори, у чему смо сви помало стручњаци, али се зачудо о томе није писало, поготово не овако компетентно, утемељено, отворено, без заобилажења и калкулација, толико карактеристичних за већину овдашњих аутора. Овде се не прибегава никаквим алегоријама и пседонимима већ се именује без

„ДОДИР, ПРОЖИМАЊЕ, КОНФЛИКТ КЊИЖЕВНОГ И ПОЛИТИЧКОГ АНГАЖМАНА ЈЕ ОНО О ЧЕМУ СЕ КОД НАС МНОГО ГОВОРИЛО, И МНОГО ГОВОРИ, У ЧЕМУ СМО СВИ ПОМАЛО СТРУЧЊАЦИ, АЛИ СЕ ЗАЧУДО О ТОМЕ НИЈЕ ПИСАЛО, ПОГОВО НЕ ОВАКО КОМПЕТЕНТНО, УТЕМЕЉЕНО, ОТВОРЕНО, БЕЗ ЗАОБИЛАЖЕЊА И КАЛКУЛАЦИЈА, ТОЛИКО КАРАКТЕРИСТИЧНИХ ЗА ВЕЋИНУ ОВДАШЊИХ АУТОРА“

Желидраг Никчевић

оклевања. Зоран Аврамовић је социолог културе и он наравно проналази теоријске основе за своје истраживање. Напоменуо бих да је у овој књизи та теорија морала да засуче руке и да се позабави живим ткивом културе наше књижевности и политике и да прати пулсирање тог ткива које је веома рањиво, хировито, неуједначено и да у том двовековном српском распону пронађе и истакне законитости, извесну логику по којој и одмеравамо тај специфични лик српске књижевности“, закључио је Желидраг Никчевић, уредник овог издања.

Према Никчевићевим речима Аврамовићев приступ овом истраживању је веома свеж и врло провокативан, рад књижевника се овде сагледава из оштрих угла, са свим врлинама и бројним манама, а при томе он, колико год је то могуће, остаје објективан, не изоставља ни отежавајуће ни олакшавајуће околности, то јест продира што дубље у узроке трагике неспоразума и подела идеолошких, политичких, моралних, па и естетских. Јер – порука је ове књиге – без такве самосвести ни држава ни народ не могу лако да се усправе, не могу да испуне своју земаљску судбину.

ФОТО: МИЛАН ТИМОТИЋ